

N 11374/01
02/11/2021

11374-01-2-202111021645

შპს „ჰაიდელბერგემენტ ჯორჯიას“
მის: ალ. ყაზბეგის გამზირი #21

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ განიხილა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე წარმოდგენილი თქვენი №14467 განცხადება, რომელიც ეხება კასპის ცემენტის ქარხნის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას (ალტერნატიულ საწვავად საბურავების, ნარჩენი ზეთების და პლასტმასის ნარჩენების გამოყენება).

გაცნობებთ, რომ თქვენ მიერ წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში არ არის მოცემული და დაზუსტებას საჭიროებს საქმიანობასთან დაკავშირებული შემდეგი საკითხები:

- გზშ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ ალტერნატიული საწვავის გამოყენების გარდა, საწარმოში მოხდა კლინკერის გამოწვის საამქროს წარმადობის გაზრდა 3800 (3000 ტ/დან) ტონამდე, რაც განხილული არ იყო სკოპინგის ანგარიშში და შესაბამისად სამინისტროს მიერ სკოპინგის დასკვნა გაიცა კასპის ცემენტის ქარხნის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ალტერნატიულ საწვავად საბურავების, ნარჩენი ზეთების და პლასტმასის ნარჩენების გამოყენება) (ნარჩენების აღდგენა) პროექტზე. ასევე აღნიშნული საკითხი არც გზშ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე გაჟღერებულა. გზშ-ის ანგარიშში ერთგან მითითებულია, რომ კლინკერის წარმადობის გაზრდა მოხდა ძირითადი ტექნოლოგიური დანადგარებისა და ტექნოლოგიის ცვლილებების გარეშე, მათი რეზერვების ხარჯზე, ასევე მითითებულია, რომ დაგეგმილია კლინკერის წარმოების ხაზის წარმადობის გაზრდა ხაზის საპროექტო წარმადობის ზევით. აღნიშნული ჩანაწერები ურთიერთმეუსაბამო და დასაზუსტებელია. ამასთან, გზშ-ის ანგარიშში არ არის განხილული, კონკრეტულად როდის მოხდა კლინკერის საამქროს წარმადობის გაზრდა და აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშის და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის (ზდგ) ნორმების პროექტის თანახმად, გათვალისწინებულია მშრალი ხაზის კლინკერის წარმადობის გაზრდა საპროექტო 3000 ტ/დღე-ღამიდან

3610 ტ/დღე-ღამემდე, დოკუმენტში ასევე მითითებულია, რომ გაზრდილი წარმადობაა 3800 ტ/დღე-ღამეში. ანგარიშში წარმოდგენილი აღნიშნული წარმადობები დასაზუსტებელია;

- კლინიკერის წარმოების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობის ანგარიში ხორციელდება საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის #435 დადგენილების 85-ე დანართის საფუძველზე. შესაბამისად, კლინიკერის დაუზუსტებელი წარმადობის პირობებში ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მძიმე მეტალების რაოდენობის გაზრდა ტექნიკური რეგლამენტის – ნარჩენების ინსინერაციისა და თანაინსინერაციის პირობების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 8 ივნისის №325 დადგენილების შესაბამისად, საფუძველს მოკლებულია. ამასთან, აირადი ნივთიერებების გაფრქვევების რაოდენობა მნიშვნელოვნად განსხვავდება სამინისტროსთან 2019 წლის 15 აპრილს შეთანხმებული ზდგ ნორმების პროექტით შეთანხმებული მნიშვნელობებისგან, რაც საჭიროებს დამატებით დაზუსტებას და განმარტებას. დასაბუთებას საჭიროებს, ასევე, დაუზუსტებელი კლინიკერის წარმადობის და საწარმოს ფუნქციონირების რეჟიმის პირობებისთვის, მავნე ნივთიერებათა ანგარიშისას 2019 წლის მონიტორინგის შედეგების გამოყენების საფუძველი;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის (ზდგ) ნორმების პროექტში ორგანიზებული წყაროების ემისიის საპასპორტო მაჩვენებლებთან ერთად, წარმოდგენილ უნდა იქნეს პასპორტებიც;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილ ცხრილში N 21.1 („ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნაში დასმული საკითხების გზშ-ში გათვალისწინების შესახებ“) სრულყოფილად არ არის ასახული 2019 წლის 14 ნოემბრის N114 სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხები (ალტერნატიულ საწვავად გამოსაყენებელი ნარჩენების რაოდენობა, საწარმოში მიღების პირობები, ასევე თითოეული ნარჩენის სახეობისთვის განკუთვნილი დასაწყობების ადგილები (გენგეგმაზე მითითებით) და შენახვის პირობები; ინფორმაცია ალტერნატიულ საწვავად გამოსაყენებელი ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის და ტრანსპორტირების სიხშირის შესახებ; ალტერნატიულ საწვავად შემოტანილი ნარჩენების კოდები და დასახელება, „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიცირების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N 426 დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად; ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების ოპერაციების კოდები და აღწერილობა „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ I და II დანართების მიხედვით და ა.შ.) შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში არ არის გათვალისწინებული და ასახული სკოპინგის ეტაპზე მოთხოვნილი ყველა საკითხი, რაც საჭიროებს დოკუმენტაციაში სათანადო დასაბუთებით ასახვას;
- 2019 წლის 14 ნოემბრის N114 სკოპინგის დასკვნაში მითითებული იყო, რომ ექსპლუატაციის პირობებით გათვალისწინებული თითოეული ცვლილება შედარებული უნდა ყოფილიყო N32 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით

განსაზღვრულ პირობებთან. აღნიშნული საკითხი არ არის გათვალისწინებული გზშ-ის ანგარიშში;

- გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, „გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის.“ აღნიშნული საკითხი უგულებელყოფილია გზშ-ის ანგარიშში;
- გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის თანახმად, გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „ინფორმაციას გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის, უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას, რომლის შეფასებაც შესაძლებელია არსებული ინფორმაციის გამოყენებით და მეცნიერულ ცოდნაზე დაყრდნობით“. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია მხოლოდ არაქმედების ალტერნატივა და არ არის დასაბუთებული, თუ რატომ არ მოხდა სხვა ალტერნატივების განხილვა;
- გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, სანიაღვრე წყლების ჩაშვება დაგეგმილია მდ. ლეხურაში შემდეგ GPS კოორდინატებზე: X-452280 Y-4640254. აღნიშნული კოორდინატების ელექტრონულად გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ საწარმოდან წყალჩაშვების წერტილი დაშორებულია დაახლოებით 400 მეტრით. დოკუმენტში სრულყოფილად არ არის განხილული, თუ როგორ მოხდება ჩაშვების წერტილამდე საწარმოდან გამომავალი სანიაღვრე წყლების მიწოდება. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია სანიაღვრე წყლების გამყვანი კოლექტორის ნახაზი, რომელიც სრულყოფილად არ იკითხება დაბალი გარჩევადობის გამო. გარდა ამისა, წარმოდგენილი უნდა იქნეს გამყვანი კოლექტორის shp ფაილები და დეტალურად უნდა აღიწეროს მილსადენის პარამეტრები და დერეფანი, სხვადასხვა ობიექტები გადაკვეთის წერტილების მითითებით;
- გზშ-ის ანგარიშში ხმაურის დონეების შეფასებასთან დაკავშირებით მითითებულია, რომ ხმაურის გავრცელებით გამოწვეული ზემოქმედება, შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინებით, შესაძლოა შეფასდეს, როგორც დაბალი. დოკუმენტში გაანგარიშებული არ არის უახლოეს მოსახლესთან ხმაურის დონეების კოეფიციენტი და საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 აგვისტოს №398 დადგენილებით განსაზღვრულ ტექნიკურ რეგლამენტთან „საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ თავსებადობის საკითხები;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია ხმაურის გავრცელების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა, სადაც ხმაურის ზღვრულად დასაშვები ნორმების კოეფიციენტები თანხვედრაში არ არის საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 აგვისტოს №398 დადგენილებით განსაზღვრულ ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილ ხმაურის დასაშვები დონეების კოეფიციენტებთან;

- სატრანსპორტო ნაკადებთან დაკავშირებით, გზმ-ის ანგარიშში (გვ. 141) მითითებულია, რომ „ოპერირების ეტაპზე სატრანსპორტო ნაკადების ინტენსივობის მომატება ან გზების საფარის დაზიანება არ არის მოსალოდნელი“. დოკუმენტში დასაბუთებული არ არის, თუ რატომ არ მოხდება სატრანსპორტო ნაკადების გაზრდა, ვინაიდან ობიექტზე დაგეგმილია 13400 ტ საბურავის, 9380 ტ პლასტმასის ნარჩენის და 6250 ტ ნამუშევარი ზეთების შეტანა და საწვავად გამოყენება. ასევე, გზმ-ის ანგარიშში სატრანსპორტო ნაკადების ზემოქმედების მხრივ, განხილულია მხოლოდ გზის საფარის დაზიანების რისკები, ხოლო ტრანსპორტის მოძრაობის შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების, გამონაბოლქვის, გზის ამტვერებისა და ხმაურის გავრცელების საკითხები არ არის წარმოდგენილი;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ალტერნატიულ საწვავად გამოსაყენებელი ნარჩენების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ნარჩენების კოდები/დასახელება და რაოდენობა), ასევე განსაზღვრული უნდა იყოს წვის შედეგად მიღებული ნაცრის (ნარჩენის) კოდი;
- გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, ობიექტზე შემოტანილი საბურავებისა და პლასტმასების დასაწყობებისათვის 2000 მ² ფართობზე მოეწყობა ღია საწყობი, ხოლო ნარჩენი ზეთების შესანახად - 50 მ³ მოცულობის რეზერვუარი. აღნიშნული ობიექტები ასახული არ არის გენ-გეგმაზე და არც shp ფაილებში.
- გზმ-ის ანგარიშში არ არის განხილული ნარჩენი ზეთების რეზერვუარიდან ზეთების ავარიული დაღვრის პრევენციისა და დაღვრის შემთხვევაში გასატარებელი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გზმ-ის ანგარიშის 74-ე გვერდზე 8.2.5 თავში მოცემული ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობის ანგარიშში წარმოდგენილ 8.2.5.1 ცხრილში მოცემული მონაცემებით დგინდება, რომ შემოთავაზებული ახალი პროექტით გამოწვეული მავნე ნივთიერებათა ჯამური ემისიის მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად აღემატება ძველი პროექტის მაჩვენებლებს. ასევე, დაუდგენელია, ზუსტად რა იგულისხმება წინადადებაში „გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების არსებითი ზრდა მოსალოდნელი არ არის.“ (გვ. 11) გზმ-ის ანგარიშში არ არის წარმოდგენილი გაფრქვევების შემცირების ტექნოლოგიური და ეკოლოგიური ღონისძიებების აღწერილობა და გათვლები. ასევე გაუგებარია ზემოაღნიშნულ ცხრილში (8.2.5.1) ასახული მონაცემებისა და ანგარიშით გათვალისწინებული ალტერნატიული საწვავის გამოყენებით გაფრქვევების შემცირების შესახებ გზმ-ის ანგარიშის დასკვნის ურთიერთწინააღმდეგობა.
- ნარჩენი საბურავების 27% არის ბიომასა, რაც CO ნეიტრალურად ითვლება. გზმ-ს ავტორი არ აღნიშნავს, რა არის დანარჩენი 73% ნარჩენ საბურავში და რა გავლენას მოახდენს გარემოზე მისი წვა;
- ასევე, 3.2. პუნქტი არ შეიცავს არგუმენტირებულ დასაბუთებას, რა შედეგები შეიძლება დადგეს იმ შემთხვევაში, თუ კომპანია მოიხმარს სამივე ალტერნატივიდან რომელიმე ორს ერთდროულად;

გარდა ზემოაღნიშნული საკითხებისა, დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშთან დაკავშირებით, გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაციის (UNIDO)

ექსპერტისა და ქ. კასპის მოსახლეობის მიერ, სამინისტროში წარმოდგენილია შენიშვნები/მოსაზრებები, რომელსაც გიგზავნით დანართის სახით.

ზემოაღნიშნული საკითხებისა და სამინისტროში დაინტერესებული მხარეების მიერ, წარმოდგენილი შენიშვნების/საკითხების გათვალისწინებით, საჭიროა დოკუმენტაციის გადამუშავება და სამინისტროში კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსახილველად წარმოდგენა.

დანართი: ტექსტის თანახმად.

გიორგი ხანიშვილი

მინისტრის პირველი მოადგილე

